

PROIECT DE LEGE
privind
gestionarea câinilor fără deținător,
identificarea și controlul reproducerii câinilor

EXPUNERE DE MOTIVE

Legătura dintre om și câine a început în Eurasia în urmă cu 12-14 milenii. Atras cu hrană spre așezările omenești, lupul a devenit curând un vizitator frecvent și binevenit, avertizând omul de pericolele iminente și mai târziu acompaniindu-l la vânătoarea de animale sălbatice. Așa a început domesticirea și stabilirea unei legături om - câine, fără egal.

Astăzi, omul încalcă această legătură sacră permițând reproducerea excesivă a câinilor și apoi abandonarea lor în număr mare, creând astfel condițiile ca aceștia să fie abuzați, omorâți.

Prezența câinilor în stradă creează totodată disconfort majorității cetățenilor, iubitori sau neiubitori de animale, dar și condițiile unui risc pentru sănătatea umană.

În dorința de a găsi o soluție rapidă, de cele mai multe ori, autoritățile care s-au confruntat cu problemele cauzate de câinii din stradă, au derulat campanii de distrugere în masă, care deși intensificate și aplicate continuu s-au dovedit inutile; mai mult, reducerea temporară a populației de câini în stradă, a determinat în fapt sporirea șanselor de supraviețuire ale celorlalți câini rămași în viață și a celor proaspăt abandonați.

În prezent, este recunoscut faptul că eliminarea surplusului de câini nu poate rezolva problema, iar soluția reprezintă o combinație de măsuri care să includă înregistrarea și sterilizarea câinilor, educarea publicului și responsabilizarea deținătorilor de animale.

În România, deși gestionată de aproape 20 de ani, situația câinilor fără stăpân s-a agravat considerabil. Cu toate acestea, s-a continuat aplicarea aceluiași metode dovedite a fi ineficiente și, mai mult, nici o instituție nu a demarat studii serioase în privința identificării și implementării unor proceduri care să rezolve această situație critică.

Proiectul de lege,

- în baza rezultatelor unor cercetări aprofundate efectuate de organisme specializate;
- în baza recomandărilor efectuate de către instituții de specialitate dar și a unor foruri internaționale;

- în baza informațiilor din statisticile privind activitățile de gestionare ale unităților administrative-teritoriale coroborate cu situația din teritoriu dar și cu bugetele cheltuite;
- ca urmare a consultărilor avute cu organizații neguvernamentale;
- având în vedere obligația morală a omului de a respecta drepturile animalelor în sensul de a nu le provoca suferințe ori moarte dacă nu sunt absolut necesare;
- având în vedere obligația de a nu viola drepturile oamenilor care se simt afectați de suferințele provocate animalelor;
- în scopul respectării dreptului constituțional al populației la un mediu înconjurător sănătos și echilibrat ecologic,

propune un set de măsuri care să conducă la reducerea populației canine fără stăpân până la eliminarea acestui fenomen aducând totodată și alte beneficii colaterale societății.

Experiența metodologică

În ciuda eliminării a sute de mii de câini și a cheltuirii de la bugetele locale a unor sume pe alocuri fabuloase, în raport cu numărul de câini gestionați, România a eșuat lamentabil în administrarea acestei situații, fapt previzibil de altfel dacă ne raportăm cel puțin la rezultatele nule obținute de alte state și la studiile efectuate de către organisme specializate.

Uciderea câinilor, prin eutanasiere sau prin alte metode, practică timp de mai mult de un deceniu, nu a eliminat problema ci dimpotrivă a înrăutățit-o, densitatea canină crescând proporțional cu rata de prindere și ucidere.

Gestionarea prin ucidere a avut totodată efecte ireversibile în plan psihic și comportamental asupra indivizilor, efecte distructive asupra societății, de la dezbinarea cetățenilor și încurajarea violenței, până la inducerea ideii că uciderea poate reprezenta o soluție pentru rezolvarea unei probleme

În baza a numeroase studii de specialitate, adesea se atrage atenția asupra faptului că există o legătură strânsă între abuzul asupra animalelor și comportamente umane abuzive precum violența domestică, relele tratamente aplicate copiilor și abuzul asupra persoanelor în vârstă, care sunt categoriile sociale cele mai vulnerabile.

Uciderea câinilor a dus la deteriorarea considerabilă a imaginii României pe plan internațional.

O altă metodă aplicată, colectarea și cazarea câinilor în adăposturi, nu a condus la vreun rezultat niciunde s-a aplicat, fără să mai considerăm imposibilitatea susținerii costurilor

construirii unor adăposturi gigant, a costurilor de administrare a adăposturilor și a celor generate de întreținerea unui asemenea număr de animale.

Mii de petiții cu sute de mii de semnături din întreaga lume au sosit de-a lungul ultimilor ani la Parlamentul României, Guvernul României, primării și la alte instituții ale statului, dar și la Parlamentul European, prin care se solicita stoparea uciderii și incarcerării câinilor și implementarea în schimb a unor programe de sterilizare la nivel național.

Pe de altă parte, în conformitate cu decizia Curții Constituționale nr. 1/11.01.2012 eutanasierea câinilor fără stăpân nu poate fi aplicată decât *„în ultimă instanță, respectiv numai atunci când toate celelalte soluții au fost aplicate corespunzător de către autoritățile locale, dar nu și-au atins scopul de a limita sau de a eradica acest fenomen”*. În aceeași decizie și în același context Curtea Constituțională menționează că una dintre dimensiunile inerente ale demnității umane, care nu trebuie atinse prin *„folosirea unei tehnici legislative inadecvate”*, este relația omului cu lumea animală implicând *„responsabilitatea morală a omului de a îngriji aceste ființe într-un mod de natură a ilustra nivelul de civilizație atins”*.

Proiectul legislativ se bazează pe rezultatele unui STUDIU APROFUNDAT privind:

■ Statistici realizate pentru mai multe orașe din România privind modul de gestionare al câinilor și sumele cheltuite

În București, Tulcea, Arad, Brăila, Timișoara, Slatina, Brașov, Botoșani, Alexandria, Târgu-Mureș etc. **capturarea și uciderea** câinilor nu a condus la niciun rezultat, iar cheltuielile de la bugetul local au fost **în medie de 330 lei per câine**, atingând în cazul unor primării chiar 900 lei per câine.

De exemplu în București, în 2001 existau în stradă cca 70.000 câini. În perioada 2001-2007 s-au omorât 144339 câini (cheltuindu-se cca 9 milioane Euro), alți cca 80.000 au murit în stradă (accidente, boli, bătrânețe etc.), iar în 2008 se estima că ar fi existat cca 50.000 câini în stradă, așadar **densitatea populației canine a rămas aproape neschimbată**.

În schimb, în orașele în care s-a aplicat un **program de sterilizare și returnare**, s-a înregistrat un succes considerabil: **în Oradea numărul câinilor a scăzut de la 4500 la 300 în numai 6 ani, iar în Lugoj numărul câinilor a scăzut de la 2500 la 250 în 3 ani**. Costurile de gestionare au fost de **60-80 lei per câine, iar populația canină s-a redus de 10 ori**.

- **rezultatele unor țări cu situații similare României**, precum Italia, India, Bulgaria, Turcia etc. care timp de zeci de ani au gestionat câinii prin eutanasiere, fără să obțină vreun rezultat; în prezent toate au programe naționale de sterilizare și returnare

Un exemplu edificator este Madras, India, unde programul de ucidere a început în 1860. Dacă la început se omora în adăposturile primăriilor mai puțin de 1 câine/zi, în 1995 numărul câinilor omorâți ajunsese la 135 per zi, densitatea populației canine crescând cu rata de prindere și ucidere; s-a înregistrat de asemenea o creștere a numărului de mușcături și a cazurilor de rabie. Între 1860 și 1995 au fost omorâți cca 25 milioane de câini fără niciun rezultat. În 1995 s-a implementat Programul ABC (Animal Birth Control) sterilizare și returnare, inițial în Chennai și Jaipur, extins după primele șase luni în întreaga regiune Madras. Numărul de decese de rabie umană a scăzut în Chennai de la 120 (în 1996) la 5 (în 2004), iar numărul de mușcături a scăzut de la 170 la 25, în decurs de un an și jumătate, iar populația canină s-a redus considerabil (*"The Success of the ABC-AR* Programme in India"*, Dr. S. Chinny Krishna)

- **concluziile studiilor realizate de Organizația Mondială a Sănătății, Geneva, între 1981-1988**, singurele studii exhaustive, care au fost efectuate tocmai în sprijinul asigurării sănătății populației, în cadrul programului A.G.F.U.N.D./ O.M.S. de luptă împotriva rabiei umane și canine din țările în curs de dezvoltare care au relevat faptul că îndepărtarea câinilor din teritoriu (încarcerare sau ucidere) nu dau niciun rezultat pe termen mediu și lung.

„Programele de eliminare a câinilor, care prevăd prinderea și eutanasierea câinilor comunitari sunt atât ineficiente cât și costisitoare”.

”Pe nici unul dintre teritoriile pe care s-au efectuat studiile, metoda eliminării câinilor prin orice mijloace nu a avut vreun efect pe termen lung asupra numărului populației canine.”

„În concepția promovată controlul populației canine se bazează prioritar pe sterilizări, vaccinări (implicând înregistrări și marcaj) plus educație și supraveghere”

”Guidelines for dog rabies control”, VPH-83.43 Rev., Organizația Mondială a Sănătății, Geneva, iunie 1987;

”Guidelines for dog population management”, WHO/ZOON/90-166, Organizația Mondială a Sănătății, Geneva, mai 1990

- **recomandările altor organisme efectuate în baza studiilor și practicilor**, precum *”Humane dogs management guidance”*, autor: The International Companion

Animal Management Coalition (the Universities Federation for Animal Welfare, the Alliance for Rabies Control, WSPA - UK, the Humane Society International, the International Fund for Animal Welfare, WSAVA, RSPCA International); *"How to solve Romania's street dog problem - effectively, humanely and for ever"*, material elaborat 2005 de Robert Smith, UK, președintele FPCC și finanțatorul programului Oradea; *"Un model pentru schimbare"*, material elaborat de Dogs Trust și Bathersea Dogs&Cats, UK

Rezolvarea situației câinilor fără stăpân prin controlul câinilor cu stăpân

Principala sursă și resursă a câinilor fără deținător o constituie câinii cu stăpân, prin abandonarea de către deținători, a puilor sau a animalelor bătrâne ori devenite inutile (nu latră, nu sunt paznici eficienți, au atacat pasărele de curte etc.) ori devenite incomode - în special din mediul rural și sub-urban în mediul urban. Estimările efectuate de către Federația Națională pentru Protecția Animalelor - FNPA arată că până la câteva zeci de mii de câini (în special pui) pot fi abandonați anual pe teritoriul unui județ în care există cca 170.000 câini cu deținător.

În ciuda faptului că abandonul este interzis încă din 2004, iar din 2008 reprezintă o faptă infracțională, acesta nu poate fi stopat în contextul actual. Lipsa informării și a unor condiții minime necesare cultivării valorilor morale, precum și lipsa unor metode specifice societății moderne de control al populației canine au perpetuat aceasta situație. Acest proiect de act normativ acoperă acest neajuns legislativ prin includerea unor prevederi privind: **măsuri de control al reproducerii populației canine cu stăpân, identificarea și înregistrarea** într-o bază națională unică de date. Acest ansamblu de măsuri se impune a fi susținut de către stat pentru a preveni abandonul în masă a câinilor (ce se va petrece cu precădere în mediul rural); astfel, câinii abandonați, continuu, ar reveni tot în sarcina autorităților pentru a fi gestionați însă cu dificultăți mult mai mari având în vedere necesitățile de finanțare mult mai mari și continue.

Atât lucrările, rapoartele elaborate ca urmare a cercetărilor efectuate în domeniu cât și experiența societăților impun ca o practică paralelă obligatorie, **programele de educație** ce au o contribuție majoră asupra dezvoltării conștiinței civice a populației cu privire la importanța controlului reproducerii, responsabilizarea față de animalul propriu. Așadar proiectul legislativ include obligația operatorilor de a derula astfel de programe menite să responsabilizeze deținătorul, să promoveze sterilizarea câinilor, ca metodă de prevenire a abandonului și de reducere a populației de câini fără deținător, să stimuleze adopțiile câinilor din adăposturile publice.

Armonizarea cu legislația internă și cu cerințele și dispozițiile europene

Prin prevederile sale, **proiectul legislativ ia în considerare** interesul social, politica legislativă a statului român și cerințele corelării cu ansamblul reglementărilor interne și ale armonizării legislației naționale cu legislația comunitară și cu tratatele internaționale la care România este parte, precum și cu jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului:

- reglementările comunitare și cu tratatele internaționale la care România este parte cum ar fi **art. 13 din Tratatul de la Lisabona conform căruia** „Uniunea și statele membre, având în vedere că **animalele sunt ființe simțitoare, vor trata cu toată atenția cerințele de bunăstare a animalelor**;
- dispozițiile **Convenției Europene pentru Protecția Animalelor de Companie** (CETS nr.125), semnata la 13 noiembrie 1987, ratificata de România în 6 august 2004 prin legea 60/2004 publicata în Monitorul Oficial 400/2004, care stabilește principiul conform căruia trebuie să fie promovată reducerea reproducerii neplanificate a câinilor și pisicilor și încurajarea sterilizării acestora;
- dispozițiile **Legii nr. 205/2004 privind protecția animalelor completată și modificată prin legea nr.9/2008** care interzice prin art. 7.1 eutanasierea câinilor care nu suferă de boli incurabile;
- dispozițiile **Convenției europene a drepturilor omului și ale protocoalelor adiționale la aceasta**, ratificate de România, precum și cu **jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului**;
- prevederile **Declarației Universale a Drepturilor Animalelor**, proclamată solemn la sediul UNESCO din Paris în 1978 și revizuită în 1990, care incriminează orice omorâre a animalelor care nu este “absolut necesară”;
- **Apelul membrilor Parlamentului European din cadrul Intergrupului pentru Bunăstarea și Conservarea Animalelor**, prin care **solicită Parlamentului României să voteze în spirit European**, pe baza responsabilității etice, **pentru singura soluție sustenabilă, bazată pe strategiile Organizației Mondiale a Sănătății: prindere/sterilizare/returnare**, Strasbourg, 10 martie 2012;
- **Declarația Scrisă (Declarația nr. 26) adoptată în 13 octombrie 2011 de Parlamentul European** referitoare la gestionarea populației canine în Uniunea Europeană, prin care România, alături de celelalte state membre UE, a fost invitată să adopte o strategie cuprinzătoare de gestionare a populației canine, care să includă măsuri cum ar fi controlul câinilor și legi împotriva cruzimii, sprijin pentru proceduri veterinare, inclusiv vaccinarea împotriva turbării și sterilizarea, necesare pentru a controla numărul de câini nedorți, precum și promovarea deținerii responsabile de animale de companie.
- **Rezoluția Parlamentului European din 4 iulie 2012 referitoare la crearea unui cadru juridic al UE pentru protecția animalelor de companie și a animalelor fără stăpân (2012/2670(RSP))**

prin care Parlamentul European solicită Comisiei Europene să prezinte propuneri privind un cadru juridic al UE pentru protecția animalelor de companie și a animalelor fără stăpân, inclusiv:

- "norme de identificare și de înregistrare a animalelor"
  - "strategii de gestionare a animalelor fără stăpân, inclusiv programe de vaccinare și de sterilizare"
  - "măsuri de promovare a responsabilității proprietarilor"
  - "interzicerea crescătoriilor și a adăposturilor neautorizate"
  - "interzicerea uciderii animalelor fără stăpân fără vreo indicație medicală"
  - "programe de informare și de educare în școli referitoare la bunăstarea animalelor"
  - "sanțiuni aspre ce trebuie aplicate în cazul oricărui stat membru care nu respectă normele"
- **Rezoluția Parlamentului European din 4 iulie 2012 referitoare la strategia Uniunii Europene pentru protecția și bunăstarea animalelor 2012-2015 (2012/2043(INI))**

prin care solicită statelor-membre "să adopte strategii cuprinzătoare de gestionare a populației canine, care să includă măsuri precum legi anti-cruzime și de control al populației canine, promovarea procedurilor veterinare, inclusiv vaccinarea antirabică și sterilizarea, indispensabile pentru limitarea numărului câinilor nedorțiți și promovarea unei proprietăți responsabile a animalelor de companie, astfel cum a fost solicitat în declarația sa din 13 octombrie 2011".

Se impune așadar cu necesitate managementul câinilor fără stăpân într-un mod responsabil, etic, eficient, prin aplicarea unei soluții coerente, unitare, corecte, iar implementarea și derularea responsabilă a programului precum și responsabilizarea deținătorilor de câini reprezintă obligații ale autorităților care trebuie să fie la rândul lor responsabilizate de către legiuitor.

Pentru realizarea acestui deziderat se impune de asemenea înființarea unui organ de specialitate al administrației publice centrale, Agenția națională pentru controlul populației canine, care să reprezinte autoritatea națională în domeniul gestionării câinilor fără deținător. Acest organism va finanța, în funcție de necesități, programele de gestionare aplicate la nivelul fiecărui oraș/județ și va avea ca scop organizarea, coordonarea și controlul la nivel național a acțiunilor, activităților și procedurilor ce au ca obiective reducerea numărului de câini fără deținător, identificarea și înregistrarea câinilor, controlul reproducerii câinilor, stoparea înmulțirii nedorite și necontrolate a câinilor, prevenirea abandonului.

Pe de altă parte, precum a prezentat adesea și presa și în conformitate cu nenumăratele sesizări primite de la cetățeni și raportări ale organizațiilor naționale și internaționale,

majoritatea adăposturilor administrațiilor locale sunt improprii, condițiile de întreținere a animalelor sunt sub standardele de supraviețuire, asistența medicală nu se realizează ori se efectuează defectuos, toate acestea în contrast flagrant cu sumele mari cheltuite, nejustificabil, din bugetele locale, pentru gestionarea câinilor fără stăpân. Agenția națională pentru controlul populației canine devine astfel și din acest punct de vedere un organism absolut necesar de control pentru prevenirea acestor neajunsuri care ar avea impact în atingerea tuturor obiectivelor propuse prin proiectul de act normativ.

Proiectul de lege răspunde astfel necesității imperioase de rezolvare definitivă a situației câinilor fără deținător, într-un mod efektiv, organizat și care să fie în acord cu valorile morale și principiile etice ale civilizației europene.

În considerarea celor prezentate, a fost elaborat proiectul Legii privind gestionarea câinilor fără deținător, identificarea și controlul reproducerii câinilor cu și fără deținător, pe care îl supunem Parlamentului pentru adoptare.

Inițiator:

Remus Florinel Cernea

Deputat Partidul Verde

